

**Корнієнко В. О., доцент кафедри соціально-політичних відносин
Вінницького державного технічного університету**

ПОЛІТИЧНИЙ ІДЕАЛ І КУЛЬТУРА ОСОБИ

Політична культура — це поняття, яке відображає рівень втілення і розвитку суспільно-політичного історичного досвіду і знань в процесі діяльності людей, груп, а так же спосіб використання цього досвіду. У свою чергу, культура особистості вбирає в себе величезну кількість елементів, до основних з яких відносяться й ідеали, як найвища цінність. Саме прихильність до тих чи інших ціннісних орієнтацій найчастіше визначає конкретні політичні ідеали, тобто, більш-менш структуровану систему поглядів на ідеальний (нормативний) тип суспільно-політичного устрою, справедливість або несправедливість в політиці, відповідно до яких оцінюється діяльність влади та окремих політичних партій і лідерів.

Ідеал не може існувати поза людиною. І якщо це так, то можливо висунути гіпотезу, що характер і якість ідеалів особистості знаходяться в пропорційній залежності від її культурного рівня. Дійсно, ідеал — це образ, яким керується особистість в сьогоденні і який визначає план самовиховання. Наявність високих ідеалів означає високий рівень розвитку особистості, характеризує благородство її помислів і дієву цілеспрямованість. Зрілий ідеал людини містить узагальнений образ досконалого (ідеал політичного устрою, моральної вихованості, вченості, майстерності тощо).

Саме політичний ідеал, будучи найважливішим системоутворюючим фактором, грає важливу роль у формуванні політичної свідомості, визначенні ціннісних і світоглядних установок особистості. Політичні ідеали поряд з політичними поглядами, настроями, почуттями, думками фіксуються в політичній свідомості особистості, будучи невід'ємною частиною цієї свідомості, виражаються в її політичній культурі.

Ймовірно, є всі підстави говорити про те, що ідеал своєрідним чином відображає саме життя. Не можна собі уявити щось, елементів чого не було б в реальності. Позитивний ідеал виникає в результаті узагальнення всього найкращого, що є в дійсності. Разом з тим, в ідеалі є завжди шматочок фантазії, тобто, переконструйованої дійсності, коли відкидається несуттєві і елементи недосконалого, підкреслюється і навіть перебільшується прекрасне, досконале. Так створюється ідеал, в якому найкраще в сьогоденні і майбутньому є єдиним.

Політична культура сприяє включенню індивіда в політичну систему і в цьому сенсі вона — універсальний засіб формування певних ідеалів, що

опосередковується, насамперед процесом політичної соціалізації особистості. Як відомо, цей процес являє собою з одного боку, засвоєння індивідом політичних норм і цінностей суспільства, до якого він належить, з іншого, придбання ним політичного досвіду і політичних орієнтацій, необхідних для участі в політичному житті. Таким чином, політична соціалізація — це культурний процес, отже, її функції, і функції політичної культури збігаються. До головних з них слід віднести:

— формування політичної свідомості і поведінки особистості, становлення політичного суб'єкта;

— збереження політичної стабільності суспільства, наступності поколінь в політиці.

Однак важливим елементом і показником політичної культури особистості є не тільки когнітивний компонент, а й праксеологічний, тобто, діяльнісний. Виходячи з цього можна спостерігати два типи ставлення до ідеалу: споглядальний і діяльнісний.

У першому випадку людина обмежується захопленням ідеальним і самобичуванням, вважаючи ідеальне недосяжним. Він «приземляється» в своїй поведінці, керуючись прагматикою і здоровим глуздом, задовольняючись малим.

У другому випадку наявність у особи певного ідеалу, програмує її в реальному житті, породжує величезну енергію для перетворення ідеального в реальність, тобто, фактично ідеал виступає в якості життєвого плану. І саме цей план-ідеал реалізується особистістю в процесі активної роботи над собою, над своєю політичною культурою одночасно. У цьому полягає діалектична єдність культури особистості і тих ідеалів, які вона, особистість, висуває, формує в своєму житті.

Діяльнісний аспект ідеалу особистості, як видається, не може не проявлятися через певний стиль життя і поведінки людини. Представляється також, що особа, що має свій ідеал і жадає його реального втілення, повинна представляти собою своєрідний синтез таких якостей як: 1) ідейність, 2) цілеспрямованість, 3) моральна вихованість, 4) повнота і багатство, 5) цілісність, 6) активність, 7) оригінальність тощо.

З усіх названих якостей, в контексті розуміння ідеалу, ймовірно, головним є ідейність, яка визначає спрямованість людини, позначається на всій зовнішності його поведінки і діяльності. Ідейна особистість — це принципова людина, здатний піти на жертви в ім'я ідеалу.

Таким чином, слід зробити висновок про те, що між політичною культурою особистості і тими ідеалами, які вона має, існує діалектичний взаємозв'язок. З іншого боку не можна стверджувати, що людина, яка не має

ідеалів — завжди бездіяльна. Але в цьому випадку питання стоїть про якість його мотивацій в житті, його інтересах, стилі поведінки, спосіб життя тощо.

Література

1. Мудрагей Н. С. Идеал — проблема выбора // Идеал, утопия и критическая рефлексия / Лекторский В. А. — М.,1996. — 157 с.

2. Винокурова С. Массовое сознание в ситуации социального кризиса: поиск эк-вивалента утраченных иллюзий // Филос. и социолог. мысль. — 1993.— №1.

3. Яценко А. И. Целеполагание и идеалы. — К.,1977. — 276 с.